

5. A németek tömeges letelepítése Magyarországon (A „svábok nagy bevonulása”)
6. A magyarországi németiség a reformkorban
7. Forradalom és szabadságharc
8. Harcban az önkényuralommal
9. A németiség az ipari fejlődés korában
10. A német nemzetiség 1918—1945 között
11. A magyarországi németek a második világháború után
12. A magyarországi németek a közelmúltban

Nagy előnye a tankönyvnek, hogy az egyes fejezetek több rövidebb, s ezáltal könnyebben feldolgozható szövegrészből állnak, s hogy sok olvasmány a német nemzetiség történetére vonatkozó autentikus forrást tartalmaz. Ez utóbbiak alkalmat adnak a tanulóknak arra, hogy a forrásfeldolgozás módszerét gyakorolják, amelyre a hagyományos történelemórákon kevés lehetőség nyílik.

Az olvasmányok után feldolgozásukat segítő kérdések találhatóak, melyekhez az esetek többségében a szöveghez kapcsolódóan különféle, sokszínű és ötletes feladatok kapcsolódnak. E feladatok és kérdések közül metodikai szempontból talán azok a legérdekesebbek, melyek aktív, ill. passzív módon a térképpel való munkára készítetnek, melyek egyes kérdések aktualizálását tűzik feladatul, melyek egy adott probléma továbbgondolására ösztönzik a diákokat, ill. melyek játékos, cselekedtető formában próbálják elmélyíteni a tudnivalókat. Ezek a többségükben újszerű, szokatlan feladatok és kérdések szélesítik a diákok látókörét, és nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy természetes érdeklődésük az anyag iránt mindvégig megmaradjon.

A fejezetekben található térképek, fényképek, rajzok is — bár sajnos nem színesek — szemléletesebbé teszik a szerzők mondanivalóját.

A tankönyv szerkesztője azzal is számolt, hogy a nemzetiségi diákok zöme nem tud minden nehézség nélkül feldolgozni kompakt német nyelvű szövegeket, hiszen napjainkban, mint ezt a könyv utolsó fejezete is megemlíti, a nemzetiséget összekovácsoló, összetartó erő nem annyira a közös nyelv, melynek használata a családokon belül is sajnos egyre inkább háttérbe szorul, hanem sokkal inkább a közös kultúra, szokásvilág, tradíciók, s a közös származástudat. Ez a magyarázata a tankönyv egyszerű, didaktikus nyelvi kifejezőmódjának, és annak, hogy a szövegrészek után részletes német-magyar szójegyzéket találunk, ahol azonban az adott német igék, főnevek sajnos, sehol, sem teljes szótári alakjukkal szerepelnek.

A könyvecske ennek ellenére természetesen hasznos segédanyagává válhat nemzetiségi oktatásunknak, s minden bizonnyal színvonalasan fogja betölteni azt a fontos feladatot, melyet szerzői szántak neki.

Pécs, Pädagogisches Institut, Komitat Branau 1992., 104. o.

MIKULÁS GÁBOR

Tanítóképző Főiskola Könyvtára
Kecskemét

Ausztrál diákok és a könyvtár

Az ausztráliai Perth városának *Alexander Könyvtára* külön tájékoztatót nyomtatott a középiskolai és főiskolai hallgatók tájékoztatására. A *Students — How can we help?* című háromba hajtott szórólap szokatlan módon szól a diákokhoz. Idézem:

- * *Az Alexander Könyvtár Tájékoztató- és Információs szolgálata főként azok számára nyitott, akik Nyugat-Ausztráliában nem lehetnek más, például tudományos és (fő)iskolai könyvtáraknak tagjai. Szolgáltatásainkat ennek ellenére minden érdeklődő igénybe veheti.*
- * *A könyvek és az egyéb dokumentumok nem elsősorban a diákok igényei szerint vannak összeállítva, mint ahogyan az az iskolai, főiskolai és egyetemi könyvtárakban van.*
- * *Az általános iskolai diákok a könyveket és adatokat keressék saját iskolai könyvtárukban. [Az egyszerűség kedvéért a cikkben az oktatási reform előtti magyar iskola-megnevezéseket használom — M. G.]*

* *Az Alexander Könyvtár épületében a középiskolások és a felsőfokú oktatási intézményekben hallgatók találják meg inkább az őket érdeklő dokumentumokat. Meg kell említeni azonban, hogy a kötelező olvasmányokat csak abban az esetben szerzi be a könyvtár, ha az szélesebb közönség érdeklődésére is számot tart.*

A könyvtár általános adatainak ismertetése után a tájékoztató szolgálattal kapcsolatos tudnivalókat olvashatjuk.

- * *A tájékoztató könyvtárosok a könyvtár minden szintjén segítenek Neked, hogy megtaláld a szükséges információt. Megmutatják, hogy hol kell keresned, és mely katalógust, indexet kell használnod. A keresést azonban mindenkinek saját magának kell elvégeznie, ezért sajátítsd el a kívánt információhoz való hozzájutás módját.*
- * *A telefonon érkező kérdések csak a könyvtár állományára vonatkozhatnak, hogy megvan-e ez vagy az a dokumentum. Az érdeklődő diák ezután személyesen keresheti meg a keresett információt. Olyan kívánságok, amelyek hosszabb keresést igényelnek, vagy hosszabb választ várnak, nem érkezhetnek telefonon.*

A továbbiakban arról is esik szó, hogy a könyvtár alapvetőleg nem szervez könyvtárlátogatást, de szívesen veszi, ha tanárok, oktatók érkeznek diákcsapattal.

A másik oldalon a következő található:

Hogyan kutassunk?

- * *Csak azután keresd fel az Alexander Könyvtárat, ha biztos vagy abban, hogy az iskolai, főiskolai, egyetemi könyvtárban nincs meg a keresett forrás! A fenti könyvtárak ugyanis alkalmasabbak keresésed szempontjából.*
- * *Mielőtt a könyvtárakhoz fordulnál, dolgozd ki keresési stratégiádat! A könyvtáros ezt nem végezheti el helyetted. Ha a kereséssel kapcsolatban gondjaid vannak, akkor tanácsért tanárodhoz vagy óraadóddhoz fordulj!*
- * *A könyvtár munkatársai sokféle útmutatót állítottak össze a különféle témájú keresések támogatására. Ezek segíthetnek kutatásodban.*

Ha magyar viszonyok közé helyezzük az intézményt, akkor regionális tudományos-köz-művelődési könyvtárra kell gondolnunk, mondjuk egy nagyobb megyei könyvtárra. A diákoknak szóló tájékoztató több szempontból is érdekes lehet számunkra.

A kissé elutasító stílusú szövegezésből is egyértelműen kitűnik, hogy a könyvtár elsősorban nem a diákokat kívánja kiszolgálni, de csak az általános iskolásoktól fordul el kifejezetten. Ennek több oka lehet:

- * *Fejlett az iskolai és felsőoktatási könyvtárak hálózata, tehát az érdeklődő fiatalok helyben is hozzájutnak az őket érdeklő dokumentumokhoz. Valószínűleg jól működik*

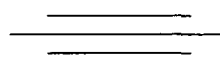
a könyvtárak közötti munkamegosztás, alapvetően az oktatási intézmények elég fontosnak tartják, hogy jó színvonalú iskolai, felsőoktatási könyvtárat tartsanak fenn. Az Alexander Könyvtár megteheti, hogy a diákok többségét saját oktatóintézetük könyvtárába küldi.

- * *Az Alexander Könyvtár forrásai (tehát személyzet, tájékoztatói kapacitás, dokumentum, végső soron tehát pénz) nem elegendő arra, hogy szélesebb réteget is (túl sok diákot) kiszolgáljon. A könyvtár tehát inkább kisebb felhasználói kör számára, de folyamatosan egy meghatározott színvonalon akarja tartani a szolgáltatást.*

A szövegből az is kitűnik, hogy a betérőt, bárki legyen is az, felnőttként kezelik. Való igaz: aki komolyabb közművelődési könyvtárban keres, annak rendelkeznie kell olyan ismeretekkel, amelyek az eredményes keresést lehetővé teszik számára.

Bámulatos azonban az, hogy a könyvtár milyen magától értetődő módon küldi a keresésben járatlan diákot oktatójához. Bizonyára azért teheti meg ezt, mert az oktatók — természetszerűleg — jártasak saját szakterületük információs forrásainak felkutatásában.

Annak ellenére, hogy az ausztrál könyvtári és oktatási rendszer igen sokban különbözik a magyarországitól, megállapítható, hogy a könyvtárnak és az oktatási intézményeknek — de leginkább a diákoknak, hallgatóknak — hasznára válik, ha a keresett információ a keresőhöz a lehető legközelebb található. Nem beszélve arról, hogy a könyvtárhasználót az oktatás során megfelelő mértékben ellátják azokkal a tudnivalókkal, amelyek nélkülözhetetlenek a tanuláshoz szükséges információ beszerzéséhez. Ez leginkább a tanerő felelőssége.



DR. GÁCSER JÓZSEF

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola
Szeged

Nagy Andor: Médiumpedagógia

TELEVÍZIÓ A CSALÁDBAN ÉS AZ ISKOLÁBAN

Igen tartalmas, értékes, olvasmányos könyvet írt Nagy Andor. Napjainkban a családban élő gyermekek, a fiatalok és felnőttek nemcsak sokat nézik a televíziót, hanem olyan ablaknak is tekintik, amely alapján a világ megismerésére nyílik lehetőségük, tehát a televízió az ismeretek bő forrása is.

A szerző logikus sorrendbe gyűjtötte a televízió hatásrendszerét, kiemelve motiváló, tájékoztató és szórakoztató szerepkörét. Külön fejezetben foglalkozik a család megváltozott szerepével, és azzal, hogyan illeszkedik ebbe a televízió.

Az is érdeme a könyvnek, hogy jelentős teret szentel a televízió és a nevelés összefüggése kérdésének. Csak utalásszerűen említjük meg a televíziónak az egészségnevelésben, az értelmi nevelésben és az esztétikai nevelésben betöltött szerepét. A következőkben a szerző az iskolatelevízió funkcióját mutatja be. Szerintem elég nagy hiba volt az, hogy ezt megszüntették. Természetesen elismerem, hogy ez a műsor változtatásra szorult, de megszüntetése indokolatlan volt. Most örömmel értesültünk arról, és máris tapasztalhatjuk, hogy valami új kezdődött a családi neveléssel kapcsolatban a televízióban, de ez nyilván nem helyettesíti az iskolatelevíziót.